

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 2 August.

Correspondentul din Blaș al ziarului „Pesti Napló” se ocupă în numărul aceluia ziaru dela 10 August cu programele gimnasiilor române din Beiuș, Blaș și Brașov și constată, că românii încep a-și crește copii lor tot mai mult la gimnasiile române, și nu la cele de stat.

Fără de a-și face correspondentul cătu-și de puțin sémă cu didactrele cele mari de pe la gimnasiile de stat și așa numitele catolice, unde special pentru studenții de religiunea gr. or. didactrul se ia duplu, în contra cărei procederi nu odată ne am ridicat glasul nostru, — între șirele a acestei corespondențe cetesce omul nepreocupat, că acesta stare de lucruri sémână mult cu un felu de ură, ce o ar avé românii față de limba maghiară și de spiritul ce domnesce în gimnasiile statului, ér în mod vedit se atrage atențiunea guvernului asupra acelei împregiurări, că nu mai puțin ca 121 studenți sunt fii ai ampioaiților de stat, și totuși cercetéză scóle românesci.

Împregiurarea acesta nu are să supere de loc pe correspondentul ziarului „Pesti Napló”. Românul chiar și ca ampioiat de stat, nu se pôte desliși de némul seu, din al cărui sin a eșit, și acesta își află explicarea sa fôrte naturală.

La unguri ampioaiții români, cari își mărturisesc pe față legea și limba lor nu sunt bine vëduți, și dacă ei totuși sunt tolerați în oficiile, ce le pôrtă, apoi și acesta e de a se atribui simțului lor de ómeni nepetați, de ómeni drepti, de lucrători cu pricepere și cu sîrguință mai mult ca ori cari ampioaiți de alt ném.

Cei cari și au renegat legea și limba, pot să-și crească copii după plac unguresce, căci dela români nu mai au ce să aștepte, cei pe cari li légă suvenirii de vatra părintescă și de limba strămoșască, caută ca fii lor să rămână și mai departe români.

Pentru-ca lucrurile să ia altă formă, societatea maghiară e chemată să pornescă pe altă cale față de românul ce e ampioiat, și să nu i spună și ađi și mâne că mănăcă pâne ungurască, ci să-și dea pace, să înceteze cu ademenirile de desnaționalizare, căci fructele acestor încercări nu sunt și nu pot fi dulci nici pentru ampioiatul român, dar nici pentru cei-ce urméză atare procedere.

Până acum s'a đis mereu, că românii nu și însușesc limba maghiară în acel grad, ca să pôta fi aplicați în funcțiuni.

Motivul acesta cade, decând cu introducerea limbei maghiare în scólele medii, românii ađi sciu perfect unguresce, dar nici acesta nu i mulțamesce pe șovinistii maghiari și pe cei dela diaristica maghiară.

Acum cer ca să-și țină legea, dacă le place, dar nu le convine să-și vadă în biserică românescă, nu le convine să-și vadă stând de vorbă cu o rudenie sau prețin din copilărie și atât îi trebuie omului ca să o facă, ca să se trezască la Nyitra ori la Szegedin, ori în alte părți.

Românul de omenie nu pôte să omóre simțul de naționalitate în fii sei, nu pôte să rumpă legăturile de rudenie și pretenie cu ai sei, și dacă maghiarul în America e tot maghiar și se bucură, că pôte rămâne credincios limbei și patriei, nu înțelegem, cum ș'ar puté cere ca românul în patria lui să-și lase limba ori legea de dragul unor ómeni, cari nu-l vëd bucuros, și-și bat joc de el și de legea lui în tóte đilele.

Nu e bine ca șovinismul să stăpânescă pe maghiari în aceea măsură ca în tot românul să vadă un dușman, și până nu vor veni la convingerea contrară, nu pôte fi vorba nici de pace, nici de bună înțelegere. Puterea e în mâna lor, noi căutăm punctele de întelnire, căutăm pacea, căci de ea avem lipsă, dar dacă nu o aflăm, noi nu purtăm vina.

Revista politică.

În Germania s'au reinceput đilele de sêrbătóre. Unul dintre cei mai distinși principii germani, monarhul nostru, aruncând vël preste trecutul istoriei moderne, petrece în capitala imperiului, ridicat și din hotarele împărăției austriace, dovedind astfel, că pacea și liniscea generală europénă îi este mai presus și mai scumpă chiar decât interesele casei sale domnitóre.

Căci prin această călătorie și petrecere a monarhului nostru la curtea berlinesă nu se întăresc numai legăturile hegemoniei germane, accentuată cu atâta aplomb de principele mostenitoriu al Bavariei, ci se consolideză și mai tare sentimentele de amicie ale duor aliați, cari și-au pus de cea mai sfântă problemă a lor: păđirea păcei europene.

Și spre realizarea acestei sfinto probleme nimeni nu cruță acesti aliați, pentru a atrage în partea lor preponderanța puterilor, ca să se pôta opune cu tótă hotărîrea contra acelora, cari nu privesc cu

ochi buni această închiegare binecuvântătoare, vreau să spargă lanțul puternic, pentru-ca mai ușor să-și pôta pune mâna pe prada, ce de atâta ani o vénéză.

Tóte actele, ce s'au desfășurat cu ocaziunea acestor sêrbători splendide, sunt manifestațiuni vii despre legăturile, ce există între acesti doi monarhi, între casele domnitóre și între popórele Germaniei și Austro-Ungariei. Aceste popóre s'au salutat reciproc prin domnitorii lor, și-au jurat fidelitate și ajutoriu comun în tóte acțiunile, ce le vor întreprinde.

Incordarea, cu care s'a așteptat aceste manifestațiuni, mai ales dela visita regelui italian, justifică de ajuns importanța actului călătoriei monarhului nostru, act neprețuit în încurcăturile și uneltirile politice, în cari luptă întréga Europă.

Și aceste manifestațiuni de cordialitate intimă au aflat același echo în popórele Austro-Ungariei, care l'au aflat și în Germania, simpatiile manifestate cu ocaziunea vísitei împératului german Wilhelm al II lea la curtea vienesă. Acesta e și motivul, că presa monarhiei nóstre înregistréză cu această ocaziune articoli tot atât de sêrbătorești la adresa Germaniei, precât de sêrbătorește a scris presa Germaniei la adresa Austro-Ungariei.

A fost o întâmplare, că tocmai cu ocaziunea acestui mare și important eveniment să coincidă și serbarea iubilenului de 10 ani de guvernare al regimului contelui Taaffe.

Din acest incident presa cislaitană guvernamentală din tóte părțile și colțurile Austriei ridică osane premierului austriac, care în decurs de đece ani, prelângă tóte greutățile și uneltirile, ce i-au stat în cale, a sciuat conduce naia regimului prin viforele ispitelor la liman.

Domnia regimului contelui Taaffe se caracterizează prin o ocărnuire conciliantă și o respectare a dreptului tuturor popórelor, ce locuesc în Cislaitania. Nu e mirare deci, că presa, care apêra hegemonia germană și stă în serviciul opozițiunei, atacă cu vehemență atitudinea de până acum a guvernului Taaffe și face pe premierul acestui guvern responsabil pentru tóte urmările ce ar proveni din ocărnuirea sa de până acum. Pe aceeași córdă cu presa opozițională germană cântă și presa maghiară, carea nu e de loc încântată de succesele guvernului Taaffe și mai ales din cauză, că acest guvern n'a sdrobit cu totul aspirațiunile cehilor și nu i-a încătușat pentru a nu se mai puté miscă și rêsvréti contra dualismului.

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

I. Priviri generale.

(Urmare).

Măsuri cam severe se par aceste. Comisia esposiției își dedea tótă silința a nu trece preste speșele preliminate, și a înmulți, cât numai se pôte, intratele. Locurile distribuite esponenților s'au tacsat cât numai se pôte de scump. Cafetierii și restauranții trebuiau să plătescă sume enorme. Cu un cuvânt, fiind erogatele mari, trebuiau să se urce și intratele. Dar totul zădarnic, căci suma 43 milióne franci, cu tóte aceste nu era de ajuns pentru a acoperi tóte speșele. S'a observat acesta de timpuriu. Spre a delătură acesta calamitate s'a inventat un remediu brilliant. Un mijloc de a prinde, după cum se đice dóue musee de odată. Statul adecă a pactat cu guvernorul creditului fonciar. În sensul acestui pact se concede „Creditului Fonciar” a esmite 1.200,000 bons de l'Exposition à 25 franci. Aceste bonuri sunt losuri de loterie, bons à lots, cu cari, cel ce are noroc, pôte câștigă 500,000 fr., 100,000 și alte sume mai mici. Fie-care bon e provëduț cu 25 ticheți (tickets). Cu acestia poți intra în esposiție, solvind 1 sau doi, după numărul órelor.

După 1.200,000 de bonuri au încurs sau vor încurge 30 mil. franci. Publicul a fost încântat de această invențiune genială, a năvălit asupra losurilor și s'a abonat dóră la de 20 de ori atâția bonuri, câte se puteau căpêta. Acesta împregiurare a adus cu sine, că prețul bonurilor s'a scărițat îndată după prenumărare. De atunci însé ér a început a se cobori, și lucru firesc are să se continue acesta și mai departe. Din aceste 30 mil. franci s'au destinat 18 mil. pentru societatea de garanță spre a-i rêsplăti suma anticipată, 3¹/₂ mil. s'a dat regimului spre a acoperi speșele următóre ale esposiției, 5¹/₂ mil. au fost destinate pentru losuri (4 mil. franci și 1¹/₂ pentru replătirea bonurilor), ér 3 mil. au fost socotite pentru speșele emisiunei.

Urmarea cea mai practică a acestei operațiuni a fost, că fie-cine, cine numai a putut, și-a cumpêrat bonuri. Mulți au câte 25 sau 50 de bilete de intrare, pe cari, lucru firesc, voesc să le și folosescă. Întrarea este pentru ei totodată gratuită, ba chiar și un câștig, și deóre ce despre esposiție se povestesc lucruri admirabile, nu e mirare, că poporațiunea năvălesce ca roiul. Dar acesta nu e totul. Unii au cumpêrat, din speculație, fôrte multe bonuri. Acestia posed mii de ticheți. Ei îi vënd cu preț scăduț. Astfeliu prețul unui tichet s'a coborît dela un franc la 1¹/₂ franc, ba chiar la 0.45 fr. Statul și a rezervat dreptul a emite ticheți. La început 1 tichet a costat 1 fr., dar dacă voesc a face tîrg trebuie să se acinodese și el prețului de tîrg. Și acesta o și face.

Đică se ori ce s'ar đice, dar una stă și rămâne, că eftinătatea biletelor de intrare a causat ca în đie de lucru esposiția să fie cercetată de câte 100,000, ér în dumineci și sêrbători de câte 200,000 de ómeni. (În luna Rusaliilor chiar 300,000).

Cu tóte aceste este anevoie de cređuț, că tóte cele 30 mil. de ticheți să se trecă și să se întrebunțeze.

Asigurată fiind suma recerută și isprăvite planurile, se ivi o nouă întrebare. Întrebarea locului. Unde și cât de mare are să fie spațiul? Un punct nu de puțină însemnătate. S'a făcut diferite și numeroșe propuneri. Dar numai una a fost primită. S'a hotărât deci a rămâne pe câmpul lui Marte, și a nu mai alergă încóce și încolo. Cine nu cunoșce Parisul, va înțelege cam anevoie, căci nu e lucru ușor a înțelege estensiunea spațiului din o singură descriere. Voesc a încercă a dá o icónă cât se pôte de clară despre spațiul esposiției. Cel ce a fost în Paris, acela se va orientă ușor. În Paris, unde podul Jena împreună țermurul drept al Senei cu cel stâng, se estinde de a drépta colina Trocadero, de a stânga câmpul lui Mars cu un șes, care are o suprafață de 45 hectare. Pe colină se ridică palatul Trocadero, care farmecă pe iubitorii esposițiilor științifice și artistice. Aici se află și sala cea mare, în care se țin vorbirile sêrbătorești și se arangiază concertele. Întreg colnicul e prefăcut în o grădă provëduță cu fântâni artese (săritóre) și cu caț

Judecătoria imparțial însă se arată o fôie berlineză de mare valoare, care vorbind despre domnia regimului Taaffe, arată, că acest bărbat a făcut totul spre a împăca naționalitățile. Dacă însă nu-i se poate atribui încă meritul, că le ar fi și împecat, nu e greșala sistemului politice, ce o a urmat, ci a contrariilor sei, cari au căutat să-l nimicescă în executarea planurilor sale; totuși însă i-se poate atribui cel puțin meritul, că i-a succes a face ca toate naționalitățile din Austria să se pôtă înțelege și sfătuî reciproc și astfel a lucră tôte la promovarea intereselor statului.

Foile rusesci se ocupă în detaliuri cu manevrele, ce se vor desfășura în anul acesta în Galiția și le consideră ca tot atâtea încercări și probe din partea monarhiei noastre pentru un eventual războiu, ce va trebui să se pörte cu Rusia. Aședarea și pozițiunile, ce le ocupă trupele austro ungare dau pe față intențiunea, ce o au, de a puté respinge d'odată trupele rusesci și apoi a operă după planul stabilit în conferințele militare din Viena. E, ne indoios, mai adaugă „Novosti“, că înarmările sporite ale Austro-Ungariei formeză pregătirea pentru un războiu ofensiv.

Acusa ridicată de procurorul general contra generalului Boulanger a fost fulminantă și a durat câte-va zile. Impresiunea, ce o a făcut asupra tribunului senatorial, e favorabilă acusatorului. Procurorul s'a provocat la 1200 de acte, cari dovedesc tôte delictele, pentru care statul s'a vedut necesitat a trimite pe acusat pe banca tribunalului. Cu tôte acestea însă generalul n'a pierdut nimic din energia sa, el declară tôte actele de uneltiri răutăsiöse și face apel la țără să-l judece.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Hațeg, 11 August, 1889. Dle redactor! Dîna de 10 August 1889 va rămâne o zi însemnată în istoria culturală a orașelului nostru, căci în această zi au dovedit românii hațegani, că dacă voiesc și ei pot face progres. Vorbesc despre concertul dat de reuniunea română de cântări din Hațeg cu concursul binevoitoriu al d-șorelor Maria Popovici, elevă a conservatorului de muzică din București, și Ilona Hadady de Sárpataki.

Programul, în general ăis, a fost bine executat. Corurile, 3 la număr: „Inimă de român“, „Uite mamă“ și „O brumă dat“, au succes preste așteptare. Aci trebuie să observ, că între coristi au fost și de aceia, cari mai nainte nici idee nu aveau de note și a costat multă osteneală pe dl Cornel Popovici până i a instruat în cunoșcerea notelor, distingerea tonurilor etc. Mulți cunoscând greutatea amintite — erau plini de îngrijire față cu reușita corurilor. Resultatul obținut a întrecut așteptările tuturor. Coristii au executat cântările cu siguranța unui om consciu și sigur de lucrul seu și deși puținii la număr — 8 dame și 11 bărbați — totuși au produs efectul cel mai bun.

Se mai află în această grădină și espoșițiile unor institute publice.

Grădina (360 m. în lungime și 470 m. în lățime) este împreunată prin poduri cu câmpul lui Marte, pe care, se pôte afirmă, se estinde capitala espoșițiilor universale. De pe Trocadero privitoriu are o priveliște admirabilă. Giganticul turn a lui Eiffel stă chiar la intrare. El formeză o pörtă pompoasă. De a dreapta și de a stînga sunt destule lucruri interesante, despre cari cu altă ocaziune mai în special. Să percurgem astăzi numai mijlocul câmpiei lui Marte, intrând prin portalul principal al palatului espoșiției. Până la terasă trecem preste numeroase grădini frumoase. În dreapta avem multe fântâni elegante, din cari s'era sare apă iluminată și multi colorată, care desfatăză pe privitoriu. Această exercită o deosebită atracțiune. După turnul lui Eiffel aceste au mai numeroși admiratori.

Dacă ne suim pe terasă (7—8 trepte) avem înaintea ochilor un edificiu colosal cu două aripi prelungite. Fie-care din aceste părți are în mijlocul seu câte o biserică frumos împodobită. Aceste trei (respectiv patru, după cum vom vedé) edificii, cari formeză un complex, sunt cele mai admirabile obiecte ale espoșiției. Voi reveni asupra lor ceva mai în special. De astădată fie-mi permis a continuă calea începută. Edificiul stîng este închinat artelor frumoase, edificiu drept industriilor libere (art însemneză atât artă, cât și industrie, artiste-artist, artisan-industrieș). Partea de mijloc a edificului cu colosalul portal al ei, și cu biserica și mai colosală conduc în propriul palat al industriilor. „Galeria cea de treizeci de metri“ ne surprinde intratât, încât nu scim, ce se admirăm mai cu dinadinsul.

(Va urma.)

Punctul 2: Overture Dichter und Bauer, piano pentru 4 mâni de Suppé a fost executat cu o precisiune admirabilă de d-șorele Maria și Elena Popovici. Punct 3 romanța: Hideg szél fuj, de I. Hoós a fost cântată de d-șora Ilona Hadady cu un ton simpatice. Punct 4: Norma de Bellini pentru 2 viore a fost executat cu multă precisiune de dl Cornel Popovici și tinera d-șora Hersilia Popovici.

Punctul 6: Imprompt, de Fr. Schubert, piano solo și p. 7: Variațiunea: Das thüringische Volkslied pentru violă și pian de I. Weiss, au format punctul de culminațiune al concertului. Atât d-șora M. Popovici în piesa: Imprompt, cât și dl Cornel Popovici în piesa: Das thüringische Volkslied au escelat. Precisiunea, acuratețea și siguranța concertanților, precum și frumșeta muzicii au provocat aplause nesfârșite și strigări repetite de „bravo!“ Cu tötă căldura cea mare ce domnia în sală publicul nu înceta a cere repetarea pieselor. D-șora M. Popovici a fost forțe viu aclamată, ér dl C. Popovici a trebuit să repeteze partea ultimă a piesei.

Entuziasmul publicului era mare și la sfârșitul concertului s'a manifestat în strigări de: să trăescă dl capelmaistru, să trăescă dl Cornel Popovici!

După concert, care s'a ținut în sala hotelului „Ujhelyi“ publicul și concertanții s'au dus în grădina hotelului, care era admirabil decorată cu frunze și flori, cu lampișe și transparente, iluminată frumos și avënd în mijloc un „turn Eiffel“ de frunze iluminat și acesta. În pavilionul din grădină s'a pus tinerimea la dans, ér bătrânii s'au aședat la mese și se delectau și și petreceau fie-care în felul seu până târziu, după meul nopții, când apoi s'au dus toți la ale sale, ducënd cu sine suvenirul dulce și plăcut al acelei sêri frumoase.

Venitul curat, destinat fondului reuniunii, după cum aud ar fi abia de 6 fl. v. a. Este adevărat, că speșele au fost forțe mari și de aci micimea venitului curat.

O împregiurare tristă nu o pot lăsă neamintită, și anume, că blăstemele certuri și rivalități s'au încuibat între puțină inteligență română de aici, și ce e mai remarcabil, chiar cei ce ar fi chemați după pozițiunea și puterea lor a promovă și ajută încercările de progres pe terenul cultural, tocmai aceia au căutat să pună pedeci de tot felul în calea realizării concertului de eri; ba ei au lucrat chiar și în contra înființării reuniunii române de cântări. Dar încercările lor zadarnice au fost, căci adevărul și lumina a triumfat de astădată asupra neadeverului și a întunerecului și sperăm, că perseverența membrilor și conducătorilor reuniunii va învinge și de aci înainte greutățile puse în cale de răuvoitori. Ér acestora le ăic: nu căutați interesele proprii și nu invidiați meritele și succesele altora, dacă înși-ve nu vreți să faceți nimic!

Cato.

Procesul de presă al „Luminătorului“

(Urmare.)

Articolul lui Apponyi a fost numai o probă a ăiaristicii germâne, cum se atacă sistemul de guvernare.

Însă dacă poștiți, ve pot servi cu probe cum atacă foile maghiare, și nici nu citez pe „Függetlenség“ și alte asemenea foi timbrate de escentrice, ci o fôie asemenea seriösă, cum este și „Bpester Tagblatt“, d. e. Nrul 25 din 1885 al lui „Egyetértés“. Referitoriu la nemulțămirea universală, la cazul cu stégul în Zagabria și la tendența panslavă și națională a „omladinei“, aceea fôie scrie din cuvënt aceste: „Motivul agitațiunii este simplu: așifarea națională era deja aprôpe amorțită, însă administrațiunea coruptă a guvernului Tisza și sistemul seu de dare despoietoriu a înviat érá aceea agitațiune“.

Aceste enunțațiuni sunt cu mult mai aspre decât cele cuprinse în articolul înriminat, și cu tôte aceste pentru acele nime nu fú înacționat. Sau döră limba, în care s'a redactat și nu cuprinsul articolului să ia de obiect al delictului? Atunci acesta ar fi vătămarea principiului fundamental, în tenôrea căruia într'un stat de drept nu este iertat unuia a face dreptate, și altuia a o denegă.

Dar să continuăm. Pasagiul al treilea din articolul întâiu sună astfel: „Și cum stăm cu bunăvoînța? Cu mult mai rău, decât cum stăm cu pacea! Bunăvoînța pare-ni-se, că a perit de tot din reședințele celor dela putere, făcënd loc rîinței! Când noi cerem posibilitate și mijloce pentru cultură, învățatură, limba națională și drepturi naționale, — ni se impune maghiara; când noi spunem adevărul, — ne bagă în temnițe; când reclamăm drepturi naturale, când aderăm la legea scrisă, vie și în vigôre, când pretindem adevărata egalitate de drept, sinceră frățietate, ca să ne putem întrămă și noi în această țără și să-i putem fi spre ajutoriu — atunci domnii și organele lor ne insultă în public, ne batjocoresc, ne trimit în alte țeri, ne tituleză de rei patrioți, de agitatori, de grăvitori spre alte țeri, și tôte acestea se fac fără nici o sfêlă, fără nici o témă! Nu este un unic cas în țera cu stăpânirea noastră, ceea-ce ia dela noi cu putere executivă contribuțiunile țerii, să fie tras la răspundere pe astfelu de calumnitori fără obraz!“

Nu e bunăvoînță spre noi, — nu e, și pace dea bună.“

Cu gravaminile din aceste pasage nu se învinovășese națiunea maghiară, ci sistemul stăpânirii. Sau döră a învinovăși nu e drept, nu e datorința civică într'un stat constituțional. Sau döră e păcat în Ungaria a spune adevărul, a spune ce te dörce, ce este nedrept! Și pôte ére fi în patria noastră o curte cu jurați, care ar fi în stare să declare de vinovat pe un cetățén liber, pentru-că acesta spune bărbătesce curatul adevăr, fie acela chiar și greșala sau păcatul guvernului? Sentimentul meu constituțional nu este în stare a crede, că așa ceva ar fú cu puțință.

Și apoi gravaminile cuprinse în aceste rënduri sunt unul ca altul prea cunoscute.

I. Dreptul folosinței limbii, garantat în legea pentru naționalități, este vătémăat. Durere, este însă faptă, că sub guvernul de acum la fie-care pas, la fie-care lege nouă, garanțele avute încă se sterg sistematice, așa încât se pôte se ăice, că articolul de lege 44 din 1868 despre egala îndreptărire a naționalităților se pôte consideră răstornat din fundamentele sale. Ce e drept, nici această lege nu îndestulesce postulatele egalei îndreptățiri, nici ea nu dă naționalităților vre-un drept important, care ar asigură validitatea lor politică și desvoltarea naționalității lor; — însă și cele puținie din acea lege, prin cari ni se recunôșce esistența în anul 1868 și mai ales legile aduse sub stăpânirea acestui guvern conțin astfelu de dispoșiții, prin cari statoriri din legea de naționalități se despôie de tötă puterea și valôrea lor.

II. Apoi gravaminul, că cultivarea națională a naționalităților nu se spriginesce, ci din contră tocmai se împedă numai și numai pentru-că e națională și nu maghiară — durere, acest gravamin încă este adevărat.

Datorința statului este a înaintă cultivarea fie-cărui cetățén și cetățenii au dreptul a îmbrățișă cultivarea lor națională. Acesta nu mai suferă nici o dispută.

Întreb dar acum: există la noi măcar un gimnasiu cu limba de propunere română, susținut de stat? Nu există! Însă contribuțiunea aruncată asupra trei miliône de români întră în cassa statului și din acelea se susțin multe gimnasii maghiare și alte instituțiuni eschisiv maghiare: ar fi deci cu drept și cu lege a susține și o instituțiune culturală română.

Écă dară cum stăm cu spriginirea cultivării naționalităților. Însă avem dovede și mai eclatante despre împedecarea nisuințelor noastre culturale. Pe lângă cunoscutele casuri mai vechi servescă spre ilustrare următórea faptă nedisputaveră:

a) ministrul de instrucțiune n'a permis tinerimei române universitare în Cluș înființarea unei reuniuni de lectură română, pentru-că la universitate este „reuniunea maghiară“; deci după dl ministru de instrucțiune reg. pentru români este superflu a cultivă limba română, va fi bine a cultivă cea maghiară în locul celei române;

b) un alt cas, de tot nou, întemplat în apropierea noastră: în Făget inteligența română a vrut să întemeeze o societate de lectură, în care scop, a decopiat și a tradus statutele esistenței casine maghiare și le-a înaintat cu tötă cinstea On. Ministeriu de interne reg. ung. — Porunca dlui Baross sună astfelu: „Nr. 25392—1889. Oficiului comitatului Carăș-Severin. Proiectul de statute și aclusele sale despre înființata societate de lectură română din Făget, înaintate cu raportul vice-comitelui din 22 Februaru a. c. Nr. 5013, le retrimite cu provocarea, ca oficiul comitatens să încunoscînțeze pe cei interesanți, că deóre-ce în Făget există deja o reuniune cu același scop, care corêspunde în tôte privințele scopului statorit în §-ul 25 al statutului al acelei reuniuni, și astfelu relațiunile locali nici nu pretind înființarea reuniunii din cestiune, — deci n'am aflat cu puțință a prevedé cu clausula de vidimare proiectul de statut prezentat. (Se aud dóue „eljen“-uri din public. Președintele admonéază publicul a nu face nici un felu de manifestațiune, la din contră va dispune golirea salei de public).“

În era stăpânirii absolute sub Bach, guvernul absolutistic de atunci încă a procedat astfelu față de maghiari, de reuniunile de lectură maghiare și a. și ce au ăis maghiarii? I-a durut; au lamentat. Au lucrat corect. Și ce facem noi față de asemenea procedere vătémătóre de drepturi a stăpânitorilor maghiari; noi încă lamentăm, ne plângem, căci ne dörce, însă pentru aceea ni se intentéază proces, vreau să ne osëndescă.

Facă-o, și noi încă vom suferi pedépsă; însă de vină tot numai guvernul, sistemul de cărmuire este.

În pasagiul al treilea din articolul întâiu se ridică gravamin și asupra împedecării întrebunțării drepturilor politice și asupra vătémării egalei îndreptățiri. Și cu tot dreptul se plângem; căci dacă vom privi la parlament sau la ori-cari teren al activității publice, ori care nepreocupat se va convinge, că drepturile politice ale naționalităților sunt paralizate și egala îndreptățire vătémată. Kossuth încă a declarat în cea mai nouă vorbire a sa în Turin, că pe lângă tötă progresarea patriei, lățirea nemulțămirii, numai suferă nici o indoelă, căci mai cu séma în ținuturile nemaghiare cumpărarea voturilor graséază forțe.

Nu mai singur cu „principiul“ egalității politice nu se pôte nime deobligă, ci tocmai pentru-că în principiu se recunôșce dreptul, vrem să ne și folosim de acel drept și cu tot dreptul ne plângem, că suntem eschisivi dela practicarea drepturilor, pe cari și dl procuror afirmă, că există. Dău să ferescă purerea pe maghiari de o astfelu de egalitate, pe cari sistemul de guvernare de acum o practiséază față de naționalități, căci dacă un guvern mai târziu va măsură ma-

ghiarilor egalitatea cu aceea măsură, pe cum guvernul de acum ó măsură d. e. celor trei milioane de români, atunci la cele trei milioane de maghiari n'ar ajunge nici un secretariu de stat, nici un deputat, astfelu nici o univesitate, nici un gimnasiu de stat etc. precum în faptă n'au românii sub sistemul de guvernare actual.

În acest pasagiul al treilea încriminat al articolului întâiu s'a accentuat și motivul, că de ce se cere spriginirea cultivării naționale și esecutarea egalității; scriitorul articolului ăice: „ca și noi să ne putem întrămă în această țără, pentru-că să-i fim spre ajutoriu.“

Acăsta intențiune, cred, că este cinstită, corectă și patriotică. Țără dacă scriitorul articolului publică în articolul însuși pricinile gravaminelor sale, intențiunea pretenșiunilor sale în cuvinte limpezi și nerestălmăcivere, atunci procurorului de stat nu-i este iertat a numi, a afirmă, că acele ar fi „tendințe de agitare pécătósă“

Sau dóră on. domn procuror vrea să respingă ajutoriu oferit? Óre astfelu să esplicăm motivul acușățiunii?

Noi nu vrem! pentru-că politicii seriosi sunt încurcat cu aceea, că este datorință sfântă și patriotică, pe lângă tóte rătăcirile, a lucră într'acolo, ca simțământul frățietății între maghiari și români să învingă.

Referitoriul la articolul prim, de Crăciun, trebuie să accentuez deosebit partea încheetóre, căci acolo se găsesc deducțiunile celor desvoltate în articol, precum și provocarea cătră poporul român, că ce să facă. Încheerea sună astfelu:

„Pentru noi însă avem tot dreptul că, chiar în pesteră aflându-ne să ne însufleșim noi între noi și să ne îndulcim de adevărata pace și bunăvoință“

Și acăsta o recomandăm noi astădată în presera ajutorului și Nascerii Domnului, românilor preste tot și fle-cărui suflet de român în parte.

Să respectăm drepturile, să purtăm cont de necăsurile și suferințele altora, să-i spriginim și îndulcim pe cei amărîți, și pe acăsta cale să menținem pacea pe pământ, și să cultivăm bunăvoința — între ómeii. Să facem așa, precum ne-a învățat ângerii din ceriu, ca să eșim cândva — din pesteră!“

(Va urma)

Varietăți.

* (Intimpinarea monarchului nostru.) Călătoriu monarchului nostru la Berlin a provocat în întreaga Germanie țile de sêrbătóre. Iubiléză curtea berlinesă, poporul german și iubilézá presa în articoli mărești.

Călătoriu s'a făcut conform programului. Maj. Sa însoțit de archiducele Francisc Ferdinand și de înalții dignitari ai Curții și de bărbații diplomați a plecat din Viena cu tren separat, și în întreaga călătorie la stațiunile mai însemnate i s'au făcut ovațiuni pompóse.

În Nieder Sedlitz, monarchul nostru a fost intimpinat de regele Albert, carele purta uniformă dragonilor austro-ungari, dimpreună cu principii casei domnitóre.

În Berlin a sosit Maj. Sa în 12 l. c. la 5 óre p. m. Încă pela 4½ óre eșiră trupele de onóre și-au ocupat poziția designată la gara din Thiergarten, care împodobită cu baldochine înfătoșă o privelisce de tot strălucită. Publicul s'a acumulat din tóte părțile, încât în întreg locul nu se vedea decât om lipit de om. Înainte de 5 óre sosi contele Moltke în fruntea generalilor, 5 minute în urmă sosi principele de Bismack cu contele Herbert, salutați de viile urări ale poporului. Câteva minute înainte de 5 óre apărú și împératul german Wilhelm II cu principii Henrich, Leopold și Alecsandru.

Pe peron astepta compania de onóre dela I regiment de gardă cu musica. La sosirea trenului musica intonă imnurile poporale.

Monarchul nostru pási lin din tren și apoi cu pași repezi se îndreptă spre împératul german, carele se grăbi îndată a salutá pe înaltul óspe, îmbrătoșindu-se și sărutându se de mai multe ori într'un mod de tot mișcătoriu. Deosebită distincțiune arată împératul german archiducelui Francisc Ferdinand, ér monarchul nostru, după-ce fú cordial salutat de prinții casei domnitóre, distins pe cancelariul german de mai multe ori prin strângerea cordială a mânei. Monarchii purtau reciproc uniforme regimentelor, ai căror șefi sunt.

După acăsta primire mișcătoré se suiră cu toții în trăsuri, mai întâiu monarchii, apoi archiducele Ferdinand cu principele Henrich. Aceste trăsuri au fost încungiurate de cavaleria din serviciul de onóre. Urmară apoi cu trăsura ministrul Kalnoky cu principele și contele Bismarck etc.

Conductul imponent se îndreptă spre castelul imperial, în tot drumul trupele de gardă formau spalirul festiv. La intrarea pe pórta brandenburgică apărú colonia austro-ungară în strigăte de ura, cari se perdeau prin urările entusiasmăte ale poporului, tot deodată 101 de tunuri deteră salutarea imperială.

Înainte castelului monarchii se deteră jos și se postară înainte trupelor cu întreaga suită. Compania de onóre pási înainte, defilând, și ei li urmară celelalte trupe. În decursul defilării stătea împératul Wilhelm înderăptul monarchului nostru, ca-

rele laudă ținuta trupelor și după care a urmat imediat o salutare militară a împératului german.

De aici se îndreptară spre pórta castelului. În castel monarchul fú primit de actuala împérătésă și de împérătésă veduvă Augusta. La 7 óre avú loc un dineu splendid, dar nu se rostí nici un toast.

Parada cea mare, ce s'a făcut în ziua următóre în onórea monarchului nostru, fiind și timpul favorabil, a reușit într'un mod strălucit. Insu-și împératul german luă comanda trupelor. După defilarea frontului, monarchul nostru se alătură lângă comandantul regimentului Francisc-Iosif, conduse însuși regimentul seu, salutând pärechea imperială. În urmă ăise comandantului regimentului: „Sunt mândru, că stau în fruntea acestui regiment!“

* (Invitare). În 16 l. c. n. la 3 óre postmeridiane va ținé comisiunea pentru vitele de prăsilă din comitatul Sibiului o ședință în sala mică a comitatului.

* (O circulară a ministrului de interne.) Ministrul de interne, cont. Teleki a esmis o circulară tuturor iurisdicțiunilor administrative, conform căreia iurisdicțiunile, la cererea ambasadei austro-ungare din Bucuresci, referitóre la legitimarea supușilor austro-ungari din România, să dea grabnic informațiunile cerute. Acăsta circulară a adresat o ministrul ungar în urma unei recercări a ministrului de esterne, prin care se face cunoscut, că toți străinii cari petrec în Bucuresci și nu se pot legitima, ori n'au mijloce de traiu se trimit cu escorta preste granițe, ér ambasada austro-ungară a luat sub scutul seu pe supușii austro-ungari, până-ce le sosesc documentele cerute de autoritățile române.

* (Alegere de învățătoriu.) Precum ni-se comunică din Brașov, delegațiunea scólelor române a ales de învățătoriu la scólele normale pe dl învățătoriu Candid Mușlea. Totodată, avénd în vedere zelul, ce l'a desvoltat acest învățătoriu pentru promovarea instrucțiunii a decis, ca dl Mușlea să între deodată cu salariul de 580 fl și nu cu 300 fl. precum se escrisese concurs.

* (Procesul comunei Jina.) Procesul, ce l'a purtat comuna Jina cu erariul 15 ani s'a terminat. Jinenii au căștigat și primesc un areal de 8000 jugere de pădure și dreptul de cărcimărit, a cărui rěscumpărare aduce frumósa sumă de 25—30,000 fl.; apoi încă 4500 jugere pădure și 4—5000 jugere pământ de pășunat și de săménat.

* (Direcțiunile financiare.) Precum se asigură din cercurile competente din Budapesta preste 2 ani fie-care comitat își va avé direcțiunea financiară. Causa, că acum au rămas multe comitate fără direcțiune financiară se atribue numărului necorrespondentoriu al personalului.

* (Foc.) Din Viștea inf. se comunică cu data 11 August n. „Gazetei Trans.“ următóre durerósă scire: Eri, Sâmbătă, pe la 1 óră p. m. un foc s'a escat în Arpașul-inferior, comitatul Făgărașului, și a nimicit în timp fórte scurt până la 120 edificii, cu tot secerișul din anul acesta. Fiind din nenorocire un vânt nord-vestic, focul a nimicit și case și șuri, solid edificate și acoperite cu țiglă. Au ars o copilă de 4—5 ani, animale, precum și mulți viței de bivól, porci și găini fórte multe. Cam într'un păttrariu de óră au fost tóte edificiiile un sul de foc, încât nu s'a putut apropia nimenea de ele, bărbații au fost mare parte la fenaț în pădure, érá femeile la alte lucruri de câmp economice, din care causă nu s'a putut scăpa din foc nimica. Acești nefericiți ómeni au rămas din tótă averea lor numai cu vestimintele avute pe dênșii. Se sfășie inima omului vëndând acăsta nefericire, care nu se óte descrie. Acăsta comună românescă, frumósa, cu reședință pretorială, este nimicită pentru două generațiuni. Ajutóre cu tótă graba din ori-ce parte sunt fórte de lipsă.

* (Transferare.) „Gaz. Trans.“ i-se scire din Zélau, că prof. dela preparandia de stat de acolo, dl Gavril Trifu, a fost transferat la Szabadka, după un serviciu de 18 ani, prestat spre deplina mulțămire chiar și a superiorilor sei, căci dl Trifu este recunoscut ca unul dintre cei mai distinși profesori dela acest institut. A avut însă pécatul (?) de s'a interesat de promovarea instrucțiunii și afară de oficiu, fiind zelosul conducătoriu al reuniunii învățătorilor români din Sélagiu, și acum drept rěsplată a fost transferat, cu o familie, încât scim noi, destul de numărósă. Grele țile!

* (August 13.) În acăsta ăi s'a întemplat înainte de asta cu 40 de ani depunerea armelor la Világos, acum foile maghiare, — mai ales cele opoșiionale — aduc articoli în amintirea acelei țile, și constată, că dela 1867 prea puțin progres s'a făcut pentru completa independență a Ungariei.

* (Postal.) Direcțiunea postală-telegrafică din Sibiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistrul postal din Țaga (ctf. Solnoc-Dobăca). Salariul total e de 208 fl. și o remunerațiune pêntru

intreținerea unei cariolete, ce va circulă țilnic depărtare de 12 klmt. Reflectanții să-și înainteze suplicele în decurs de trei septemăni, depunând o cauțiune de 100 fl.

* (Vinurile din Romania la Paris). În urma succesului obținut de vinurile nóstre pe piețele din Paris și la esposițiunea universală, o companie francesă are intențiunea de a veni în țără, pentru a cumpără cantități enorme de vinuri din viile nóstre dela Drăgășani; scire „Curier. Fin“.

Mulțămită publică.

Dle Redactor! În nóptea din 5 August a. c. mi-s'a întemplat subscrisului un furt de mai multe obiecte, precum: haine, cucuruz, și o cantitate de 40 klo slănină dintr'o odae încuiată (Speckzimmer), succedând furilor a rumpe férăle dela o feréstră și a intrá apoi comod întrânsa și așa a transportá cât a vrut. Diminéța, observând ce daună mi s'a făcut, numai decât am făcut arătare la oficiul comunal și prin acela la gendarmaria postală în Avrig, care la moment s'a prezentat în persónele dlui conducătoriu și sergent Szökóri Mihály, Câmpean Tóder și Nagy Márton. Insoțiti și de bravul nostru primariu Toma Prie, tótă ziua cercetase în locurile suspicióse prin șopuri cu fên și grâu, dar fără rezultat. Să apropia séra și dl sergent, eruând locul pe unde au trecut respectivii și au rămas obiecte unse de slănină, avurá succesul a aflá, că în ce curți a intrat furii mai pe urmă.

Fiind acei ómeni vecini și suspicióși și cu alte furături li s'a făcut în diminéța următóre strașnică cercetare chiar și în fântâna situată la feréstră furului și étá, că spre mirarea publicului curios, dl sergent prin un cârlig, dá de ceva în fântâna, dar fiind fântâna adencă nu se putea vedé, că ce e, un pargariu comunal însă să imbie a se slobodí în fântâna și a vedé ce e; spune că, e un sac plin și legat, dar nu scie, ce e în trénsul. Se slobod funi și se leagă și trágându-se de mai mulți inși, étá că slănina dărăburită a fost întreagă aruncată, unde nici n'am cugetat.

Se făcurá apoi și în casă serióse cercetări și aflărám și acolo cucuruzul jumétate la unul jumétate la altul, în urmă a succes dlor gendarmi să afle și hainele furate.

Deci subsemnatul, ăeși s'a făcut arătare din oficiu locurilor competente, pentru de a primi laudatoriu meritat d-nii gendarmi cu bravul lor conducătoriu, ve rog a-mi publicá și în colónele mult prețuitului nostru ăiaru „T.R.“ mulțămita mea publică și recunoscința pentru stăruința de dóue țile și succesul neacceptat stimațiilor domni gendarmi și bravului lor conducătoriu, precum și dlui primariu local. Primiți etc.

Sécădate la 10 August, 1889.

Const. Prie
par. rom. ort.

MONITOR.

30

Calendariu septemăni

6 — 12 August.

6 Duminécă: † Schimbarea la față a Dlui și Mântuitorului nostru Iisus Christos. 7 Luni: Dometiu, Or, Potamia, Narchis, Asteriu, Sozont, Iperechiu, Teodosiu, Nicanor. 8 Marți: Emilian, Miron, Teodor, Eleveriu, Leonid, Stira-chiu, Anastasiu bulgarul, Triamdafil. 9 Mercuri: Matia, Iulian, Marcian, Ioan, Iacob, Alecsiu, Dimitriu, Fotie, Petru, Leontia, Maria, Patrichia, Antonin, Joe. 10 Joi: Laurențiu, Csist, Ipolit, Iron filosoful. 11 Vineri: Eoplu, Neofit, Zinon, Gaiu, Marcu, Macariu, Glian, Pasarion, Nifon. 12 Sâmbătă: Fotiu, Anicit, Pamfil, Capiton, Sergiu, Stefan, Palamon, Castor.

Rituale bisericesci.

Duminea din 6 August a X-a după Rusalii. Praznicul „Schimbării la față“. Tóte cântările numai din Mineiu ale praznicului, asemenea Evangeliele la Utreniă și Liturgiă ale praznicului. Catavasiile Crucii. Irmosul „Nascerea năstricită s'a aréat“, care se cântă până la încheerea sêrbătóreii.

Se observă: că în locuri, unde se află struguri, la praznicul acesta se aduc struguri în biserică și se sântesc, ér unde nu se află struguri, se aduc faguri de miere și póme, se sântesc și se împart poporului.

Loterie.

Mercuri în 14 August 1889.

Sibiu: 37 41 33 4 39

Bursa de Viena și Pesta.

Din 10 August 1889.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Oligațiuni urbariale ung	104.80	104.75
Gulbin	5.67	5.64
Napoleon	9.49	9.59
100 marce nemțesci	58.42½	58.40
London (poliță pe de trei luni)	119.45	119.60.

Nr. 601—603.

[121] 1—3

CONCURS.

Prin acesta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare, pentru următoarele stațiuni învățătorești vacante, din protopresbiteratul gr. or. al Sighișorei.

1. *Feleag*, postul învățătoreșc împreunat cu cantoratul, cu salariu anual a) 120 fl. dela popor prin repartare, b) pentru cantorat dela 15 familii câte 1½ ferdelă bucate cu grăunțul măsura vechie, și c) cam 15 fl. accidentii cantonale, cu totul 150 fl. prelungă cuartir și lemnele necesari de foc.

2. *Zoltan*, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, prelungă cuartir și lemnele necesari de foc.

3. *Mucundorf*, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, prelungă cuartir și lemnele necesari de foc.

Reflectanții la vre-una din aceste stațiuni, își vor așterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul sus arătat, — având reflectanții la stațiunea învățătorească primă, a se prezenta mai înainte în biserică, spre a și arăta desteritatea în cântările rituale și tipic.

Sighișóra, 25 Iuliu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișorei, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Demetriu Moldovan,
administrator prot.

Nr. 301/889.

[103] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea a trei posturi învățătorești la scola poporală-elementară gr. or. din Gurariului, protopresbiteratul Seliștei, se escrie concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Pentru fie-care învățătoriu salariu anual de 300 fl. v. a., ce se va solvi din cassa epitropiei parohiale.

Deore-ce pe lângă datorințele provădute în lege, aleși învățători vor fi obligați a ține strană și a conduce conduce corul în biserică, interesații sunt poftiți a se prezenta în comună spre a și dovedi desteritatea pe acest teren.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, sunt a se adresă subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul susindicat.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent, oficiul protopresbiteral gr. or. al Seliștei.

Seliște, 3 Iuliu, 1889.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 285

[108] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătorești dela scolele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termenul până la 20 August a. c. st. v.

1. *Fintoag*, cu salariu de 200 fl. solvind în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber și 8° lemne.

2. *Lăpușnic*, cu salariu de 150 fl. solvind în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber și 25 caré de lemne.

3. *Stăncești Ohaba*, cu salariu de 130 fl. și adecă: în bani 120 fl., folosirea a două grădini 10 fl., cuartir liber și 8° lemne.

4. *Tissa*, cu salariu de 214 fl. și adecă: a) în bani 110 fl.; b) 80 măsuri cucuruz în bómbe à 1 fl. 20 cr. 96 fl.; c) 4 mės. fasole=8 fl., apoi cuartir liber și 8° lemne.

Doritorii de a ocupă una din aceste stațiuni, au a și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu până la termenul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, în 18 Iuliu, 1889

Romul de Crainic,
protopresbiter

Nr. 266.

[112] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învățătorești la scolele populare gr. or. din comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termenul până la 15 August a. c. st. v. dela prima publicare, și anume în:

1. *Icelandul mare*, cu salariu anual, plătit din repartitiune în două rate egale în luna lui Decembre și Martiu a fie căru an, — de 200 fl., apoi cuartir în edificiul scólei și grădina de legumi.

Învățătorii respectiv e îndatorat a cântă în Dumineci și sərbători cu elevii răspunsurile liturgice.

2. *Sángiorgiul de munte* (Erdő-Szt-Görgy) cu următorii salariu anual:

a) dela 30 familii câte o ferdelă mare cucuruz sfărmit à 1 fl. . fl. 30.—

b) 30 ferdele ovės computat în fl. 12.—

c) dela venitele stolari fl. 8.—

d) dela 150 familii câte 70 cr. fl. 105.—

Suma . fl. 155.—

cu prospect de a se mai ridică acest salariu, după ce parochia va finalisă edificiul scolaru, la care se fac acum preparatiunile necesari.

Învățătorii are să îndeplinescă și postul cantoral.

3. *Medesfaleu*, cu salariu anual de 150 fl., adecă 120 fl. în bani, solviți din lada bisericeii, în rate lunare anticipative, cuartir liber și grădina, compute în 30 fl.

Suplicele concursuali, instruite conform legii, sunt a se adresă subscrisului, în Idicel (Idecsptak) p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M. Oșorheiului.

În conțelegere cu comit. parohiale respective.

Idicel, 22 Iuliu, 1889.

Galaction Șagău,
adm. protopresb.

Nr. 439.

[113] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătorești în mod definitiv la scolele populare gr. or. din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen până la 15 August anul curent și anume în:

a) comuna *Măieru*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir și lemne;

b) comuna *Potoc*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne de focărit. Aceste salarii se plătesc din repartitiune în două rate semestrale.

c) comuna *G. Hodac*, cu salariu anual de 200 fl., în patru rate egale din fundațiunea scolară, cuartir și lemnele trebuincioșe de focărit.

Petenții vor avé a subterne suplicele concursuale, instruite cu documentele prescise în lege, subscrisului, la Idicel, p. u. M. Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Idicel, 22 Iuliu, 1889.

În conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Galaction Șagău,
protopresbiter.

Nr. 571—573.

[111] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătorești, în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral gr. or. al Sighișorei, — se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

1. *Daneș*, postul învățătoreșc clasa I, împreunat cu cantoratul, cu salariu anual: a) 50 fl., din cassa alodială, solvind în pătrare anuale decursive; b) dela fie-care familie cu copii de scólă o jumătate de ferdelă bucate în grăunț, măsura veche solvinde la 1 Ianuaru a fie căru an, cari dau suma totală cam 70 ferdele; c) un loc de cucuruz folosibil în tot anul computat cu 20 fl.; d) din cassa bisericeii pen-

tru servițiul cantoral 10 fl., solvind în patru rate anticipative.

Tóte acestea emolumente dau suma de 150 fl., afară de cuartir și lemne.

Concurenții se dovedescă pe lângă cualificațiunea prescisa, că au cunoscința sau a limbei maghiare sau germane.

2. *Bundorf*, cu salariu anual: a) în bani dela popor 120 fl.; b) în viptuale 30 fl., cu totul 150 fl., afară de cuartir și lemne.

3. *Hendorf*, cu salariu anual: a) în bani dela popor 80 fl.; b) folosirea de 5 jugere de pământ, între cari și cimiteriul bisericeii, parte arătoriu, parte fenaț, cu venit anual de 60 fl.; c) dreptul de a îngrășă un rimătoriu la ghindă, — cari tóte dau un venit anual de 150 fl., afară de cuartir și lemne de foc.

Reflectanții la vre-unul din aceste posturi, își vor așterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul sus arătat.

Sighișóra, 20 Iuliu, 1889.

În conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișorei.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 328

[115] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătorești dela scolele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Seliștei, se escrie concurs cu termenul de 30 de zile dela prima publicare.

1. Un post de învățătore la scola capitală din Seliște cu salariu anual de 400 fl., ce se va solvi din fondul scólei în rate lunari anticipative.

Alésa învățătore e obligată a propune tóte obiectele de învățământ într'o clasă de fetețe, precum și lucrul de mână în clasele III și IV de fetețe.

2. Un post de învățătoriu la scola din *Aciliu*, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber și lemne trebuincioșe pentru încălțit.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, sunt a se adresă subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul sus indicat.

Seliște, 24 Iuliu, 1889.

În conțelegere cu comitetele parohiale concernente, oficiul protopresbiteral gr. or. al Seliștei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 60.

[116] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad cu specialitatea: matematica ca studiu principal și fisica ca studiu ausiliar, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post, dacă concurenții au censura e 700 fl. și decnalele de câte 100 fl.; în lipsa de censura însă salariul este de 600 fl.

Concurenții și vor adresa petițiunile lor cătră comitetul gimnasial instruite cu următoarele documente:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună;

c) că au cualificațiunea prescisa de art. de lege XXX din anul 1883 § 30 și 61 în combinare cu dispozițiunile bisericescii relativ, la cualificațiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul reprezentanții gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 Iuliu, 1889.

Vasiliu Damian,
președinte.

ad Nr. 448.

[114] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învățători în mai jos numitele comune, din subscrisul tract protopresbiteral, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

1. *Agribiciu*, cu salariu de 200 fl., în bani și bucate, loc arătoriu și de cosit, cuartir și lemne de foc pentru încălțit. Învățătorii trebuie să fie și cantore.

2. *Butene*, cu salariu de 100 fl. dela popor, cuartir și lemne de foc.

3. *Cătata mare*, cu salariu de 180 fl. dela popor și cuartir în edificiul scólei și lemne de foc

4. *Călățele*, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei și lemne de foc.

5. *Finciu*, cu salariu de 100 fl. dela popor și din fundațiunea „Panovicu”, cuartir în edificiul scólei și lemne de foc.

6. *Geaca*, cu salariu de 120 fl. dela popor, și cuartir în edificiul scólei.

7. *Mănăsturul unguresc*, cu salariu de 250 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei și lemne pentru încălțit. Dela fiitorii învățătoriu să repere cu deosebire să fie cântăreț bun.

8. *Panic*, cu salariu de 200 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei și lemne de foc.

9. *Somesfalău*, lângă Cluș, cu de 160 fl. ca învățătoriu, 60 fl. din venitul cantoral și cuartir în edificiul scólei. Învățătorii are să fie și cantorei

Doritorii de a ocupă vre-unul din aceste posturi, au a și așterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la termenul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Clușului în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Cluș, 17 Iuliu, 1889.

Tuliu Roșescu,
adm. protopresb.

Nr. 341

[107] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la scolele populare gr. or. din comunele mai jos însemnate, aparținătoare tractului protopresbiteral al Mercurei, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare și anume:

1. *Apoldul inferior*, trei posturi de învățători. Pentru învățătoriu dirigit cu salariu de fl. 300, cuartir natural în edificiul scólei și 2 stângini de lemne de foc. Pentru fie care dintre ceialalți învățători câte fl. 200 salariu.

2. *Broseni*, un post cu salariu de fl. 200.

3. *Cinadie*, un post cu salariu anual:

a) Dela 130—140 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit,

b) câte o di de lucru cu palmele dela fie-care familie, sau 20 cr. în bani;

c) Folosirea a 7 jugere 333° pământ fenaț, precum și grădina scolară în mărime de 350°.

Învățătorii respectiv e îndatorat a și plăti contribuțiunea la fondul de pensiune al statului cu fl. 12, precum și darea obvenindă pentru pământul ce-l folosese.

Reflectanții la vreunul din aceste posturi, au a și așterne petițiunile lor instruite în înțelesul legii, subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul susnumit.

Mercurea, în 24 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

I. Droș,
prot.